

Uitkomsten accountantscontrole en overige informatie 2018

Rapportage aan de gemeenteraad
Gemeente Oegstgeest |
15 juli 2019

Ernst & Young Accountants LLP
Wassenaarseweg 80
2596 CZ Den Haag, Netherlands
Postbus 90636
2509 LP Den Haag, Netherlands

Tel: +31 88 407 10 00
Fax: +31 88 407 41 87
ey.com

De gemeenteraad van de
Gemeente Oegstgeest
Postbus 1270
2340 BG OEGSTGEEST

Den Haag, 15 juli 2019

REQ3578392/nh

Uitkomsten controle en overige informatie 2018

Geachte leden van de raad

Het doet ons genoegen u verslag uit te brengen omtrent de uitkomsten van onze accountantscontrole van de jaarrekening 2018 van de gemeente Oegstgeest. In de paragraaf Kernpunten van de controle vindt u een samenvatting van de belangrijkste uitkomsten.

In de paragraaf Onze analyse van het resultaat 2018 van het hoofdstuk Controle-uitkomsten geven wij onze mening over de kwaliteit van het resultaat en significante transacties en/of ongebruikelijke mutaties op de balans of het overzicht van baten en lasten. De paragraaf Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle van het hoofdstuk Controle-uitkomsten biedt informatie over de gesignaleerde kernpunten van de controle en overige punten. In de hoofdstukken daarna gaan we in op onze conclusie met betrekking tot de rechtmatigheid en het jaarverslag.

De bijlagen bevatten informatie over de controleverschillen en onze onafhankelijkheid.

Het concept van dit verslag is op 4 juli 2019 afgestemd met de betrokkenen uit de ambtelijke organisatie bij het jaarrekeningtraject en de portefeuillehouder financiën. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Oegstgeest.

Wij stellen het op prijs een en ander persoonlijk toe te lichten of eventuele vragen omtrent deze of andere met de controle verband houdende zaken te beantwoorden.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. M.E. van Kimmenade RA MGA

Inhoudsopgave

Controle-uitkomsten:

- ▶ Kernpunten uit onze rapportage
- ▶ Onze analyse van het resultaat 2018
- ▶ Onze analyse van de financiële positie 2018
- ▶ Onze analyse van de gehanteerde grondslagen
- ▶ Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

3

Bijlagen

- ▶ Controleaanpak 31
- ▶ Onafhankelijkheid 36
- ▶ Verklaring van verantwoordelijkheden 38
- ▶ Ongecorrigeerde controleverschillen 40
- ▶ Gecorrigeerde controleverschillen 41
- ▶ SiSa-bijlage 42

Kwaliteit beheersorganisatie

23

Totaal aantal pagina's: 42

Rechtmatigheidsbeheer

27

Controle-uitkomsten

Controle-uitkomsten

Kernpunten uit onze rapportage

Kernpunt	Uitkomst
Oordeel ten aanzien van getrouwheid	Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van de gemeente Oegstgeest een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva per 31 december 2018 in overeenstemming met het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.
Oordeel ten aanzien van rechtmatigheid	Wij zijn van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018, uitgezonderd de naleving van de Europese aanbestedingsregels waarvoor wij een fout hebben geconstateerd van € 0,94 miljoen, in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.
Geen bevindingen ten aanzien van de WNT-verantwoording	Wij hebben de in de WNT-verantwoording van de gemeente Oegstgeest gecontroleerd met inachtneming van het Controleprotocol WNT 2018. Wij kunnen concluderen dat de opgenomen toelichting in de jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen.
Geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage	Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de nota verwachtingen accountantscontrole 2018. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de overige specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.
(On)gecorrigeerde controleverschillen	<p>Uit onze controle resteren ongecorrigeerde fouten voor de rechtmatigheid van € 0,94 miljoen in de jaarrekening 2018, die groter zijn dan de rapporteringstolerantie van € 50.000. Omdat het totaal van fouten hoger is dan de goedkeuringstolerantie voor fouten (€ 0,52 miljoen), hebben deze invloed op de strekking van ons oordeel over de rechtmatigheid.</p> <p>Uit onze controle komt een totaalbedrag aan onzekerheden voor de getrouwheid en voor rechtmatigheid van € 0,91 miljoen, die groter zijn dan de rapporteringstolerantie van € 50.000 en lager dan de goedkeuringstolerantie voor onzekerheden (€ 1,58 miljoen), waardoor deze onzekerheden geen invloed hebben op ons oordeel voor de getrouwheid en rechtmatigheid.</p> <p>Naar aanleiding van de controle en tijdens het controleproces zijn enkele aanpassingen doorgevoerd in de jaarrekening met betrekking de waardering van de grondexploitatie, een te hoog verantwoord last voor de Jeugd en nagekomen lasten waarmee nog geen rekening was gehouden. Deze verschillen hebben een effect op het resultaat voor mutaties in de reserves van € 2,9 miljoen en zijn door de gemeente verwerkt. Na verwerking van de gevolgen hiervan in de reserves resteert een gecorrigeerd verschil na mutatie van de reserves van € 2,3 miljoen.</p> <p>Voor een totaaloverzicht van de ongecorrigeerde en gecorrigeerde controleverschillen verwijzen wij naar de bijlagen.</p>

Controle-uitkomsten

Kernpunten uit onze rapportage

Kernpunt	Uitkomst
Jaarverslag is opgesteld in overeenstemming met het BBV en bevat geen materiële inconsistenties met de jaarrekening	<p>Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag overeenkomstig het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is opgesteld en met de jaarrekening verenigbaar is en het jaarverslag in het licht van de tijdens het onderzoek van de jaarrekening verkregen kennis en begrip omtrent de gemeente en haar omgeving geen materiële onjuistheden bevat.</p> <p>Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.</p>

Controle-uitkomsten

Onze analyse van het resultaat 2018

Voordelig/nadelig resultaat nader besproken

Het (gerealiseerde) saldo van baten en lasten over het jaar 2018 bedraagt € 5,8 miljoen voordelig ten opzichte van een begroot saldo nihil. Het resultaat over 2018 ten opzichte van de gewijzigde begroting kan als volgt worden weergegeven.

Resultaat 2018 ten opzichte van de gewijzigde begroting			
Bedragen x € 1.000	Gewijzigde begroting 2018	Realisatie 2018	Afwijking ten opzichte van de gewijzigde begroting
Totale lasten	(67.839)	(50.197)	17.642
Totale baten	65.336	54.184	(11.152)
Saldo baten en lasten	(2.503)	3.987	6.490
Mutaties in reserve	2.503	1.805	(698)
Resultaat	–	5.792	5.792

In de inleiding in de jaarstukken 2018 is onder 'financieel resultaat' een analyse opgenomen van het resultaat ten opzichte van de (gewijzigde) begroting. De belangrijkste afwijkingen hebben betrekking op de vrijval van de voorziening negatieve grondexploitatie Nieuw-Rhijngest en opbrengst leges.

Uw begrotingsbeheer op orde

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van de Raad is gerespecteerd. Voor een juiste oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door de raad geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door hogere opbrengsten.

In de jaarrekening 2018 is per programma een samenvatting gegeven van de overschrijdingen van de lasten op de begroting na wijzigingen.

Bij bestuur (griffie – verhoging vergoeding raadsleden), algemene dekkingsmiddelen (overige dekkingsmiddelen) is sprake van beperkte overschrijding van de lasten ten opzichte van de begroting. Daarnaast hebben enkele overschrijdingen plaatsgevonden in de toevoegingen en onttrekkingen in de reserves, voornamelijk bij egalisereserves waarbij de raad vooraf heeft ingestemd met het systeem waarbij overschotten of tekorten op een product worden toegevoegd of onttrokken aan de reserve. Per programma en reserve heeft het college in hoofdstuk 4.5 van de jaarrekening de rechtmatigheid van de overschrijdingen nader toegelicht en verklaard. De overschrijdingen zijn toereikend toegelicht. Zij passen binnen het bestaande beleid. Het college stelt uw gemeenteraad voor genoemde overschrijdingen te autoriseren in het kader van de vaststelling van de jaarrekening 2018. Vooruitlopend hierop zijn wij hiervan reeds uitgegaan bij het vormen van ons oordeel over de (begrotings)rechtmatigheid.

Wij hebben bij onze controle geen afwijkingen en of bijzonderheden geconstateerd ten opzichte van de opgenomen analyse. Voor een uitgebreide analyse verwijzen wij naar hoofdstuk 4.5 van de jaarrekening.

Wij zijn nagegaan of de investeringen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de gemeenteraad geautoriseerde kredieten. Wij constateren geen afwijkingen die wij op grond van de rapporteringstolerantie dienen te rapporteren.

Controle-uitkomsten

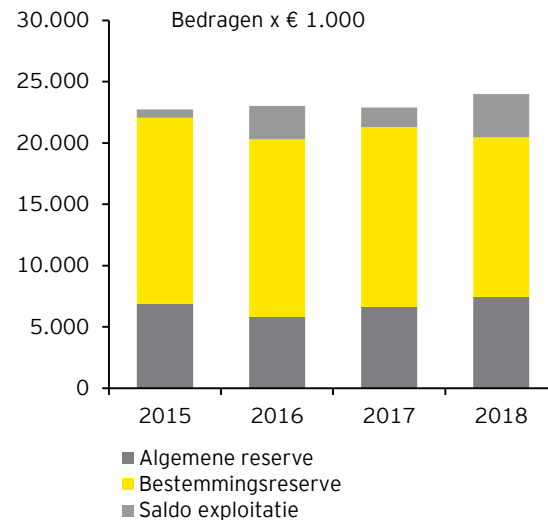
Onze analyse van de financiële positie 2018

Analyse van de financiële positie

Eigen vermogen neemt toe

De financiële positie van de gemeente heeft de afgelopen periode veel aandacht gehad. De solvabiliteit is ten opzichte van andere gemeenten relatief laag, maar neemt wel licht toe door een afnemende positie van grondexploitaties en langlopende schulden. De lage solvabiliteit is vooral het gevolg van de hoge schuldenlast, mede door de relatief hoge balanspositie in het kader van de grondexploitaties. De zorg voor deze financiële positie is zowel bij het college als bij de gemeenteraad bekend en door diverse programma's werken college en gemeenteraad samen aan het verlagen van de schuldenlast. De schuldenlast neemt in de komende jaren verder af door de afwikkeling van de grondexploitaties. Verder blijft het voor de gemeente belangrijk om de uitgaven kritisch te monitoren op basis van de begroting, alsmede de ontwikkeling van de schuldenlast.

Het eigen vermogen, inclusief het gerealiseerde resultaat, bedraagt per jaareinde 2018 volgens de jaarrekening € 26,9 miljoen en heeft zich vanaf 2015 ontwikkeld zoals in onderstaande grafieken is weergegeven. Van de totale reserves ter hoogte van € 21,1 miljoen is € 7,4 miljoen opgenomen als algemene vrije reserve, welke ten opzichte van vorig jaar beperkt is toegenomen. Het grootste deel van de reserves is vastgelegd in bestemmingsreserves.

Controle-uitkomsten

Onze analyse van de financiële positie 2018

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In het jaarverslag is onder andere de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing opgenomen, welke informatie bevat over de weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid dat hieromtrent gedurende 2018 is gevoerd. Hieronder hebben wij een overzicht opgenomen van de ontwikkeling van het weerstandsvermogen over de afgelopen jaren.

Weerstandsvermogen bedragen x € miljoen	Jaarverslag 2018	Jaarverslag 2017	Jaarverslag 2016	Jaarverslag 2015
Beschikbare capaciteit (A)	14,7	15,2	8,6	10,2
Benodigde capaciteit (B)	6,1	5,3	5,0	5,2
Ratio weerstandsvermogen (A/B)	2,4	2,85	1,72	1,96

De ratio tussen de beschikbaar en benodigde capaciteit bedraagt ultimo 2018 2,4. Hiermee kwalificeert de ratio (op basis van de interne nota weerstandsvermogen en risicobeheersing) als uitstekend. Ten opzichte van voorgaand jaar is deze ratio afgenomen met 0,45. Deze afname kan worden verklaard door een lagere beschikbare weerstandscapaciteit en hogere benodigde capaciteit.

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft adequaat inzicht in het beleid van de gemeente ten aanzien van het weerstandsvermogen, de top tien risico's (zoals geïnventariseerd door het college) waar uw gemeente mee kan worden geconfronteerd en hoe deze worden beheerst. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt inzicht gegeven in de beschikbare middelen (beschikbare weerstandscapaciteit) om de risico's af te dekken, indien de risico's op grond van het beleid ten aanzien van het weerstandsvermogen niet op andere wijze kunnen worden opgevangen.

Controle-uitkomsten

Onze analyse van de gehanteerde grondslagen

Aanvaardbaarheid van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Naar onze mening zijn de door het college gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.

Materiële alternatieve verwerkingswijzen

Het college heeft in de jaarrekening 2018 de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) gevolgd. Dit betekent dat geen materiële alternatieve verwerkingswijzen zijn gehanteerd.

Eerste toepassing of stelselwijziging

Omdat de wijzigingen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten als gevolg van de vernieuwing van het BBV voor 2018 geen gevolgen hebben voor grondslagen voor waardering en resultaatbepaling van de gemeente Oegstgeest, is in de jaarrekening 2018 van de gemeente Oegstgeest geen sprake van de eerste toepassing van nieuwe standaarden. Dit betekent eveneens dat de gemeente Oegstgeest in de jaarrekening 2018 de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling consistent met voorgaand jaar heeft toegepast.

Verslaggeving over ongebruikelijke transacties/controversiële aangelegenheden/nieuwe ontwikkelingen

Wij hebben geen (indicaties voor) ongebruikelijke transacties en/of controversiële aangelegenheden in de jaarrekening 2018 geconstateerd. Het college van burgemeester en wethouders heeft ons eveneens middels de bevestiging bij de jaarrekening bevestigd dat hiervan geen sprake is.

Significante schattingsposten

Voor een nadere toelichting op onze werkzaamheden ten aanzien van de significante schattingsposten in de jaarrekening van de gemeente Oegstgeest, verwijzen wij naar de paragraaf Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle van dit hoofdstuk.

Controle-uitkomsten

Onze analyse van de gehanteerde grondslagen

Kwaliteit opleverdossier

Wij zijn van mening dat het afsluitingsproces in kwaliteit en efficiëntie verder kan verbeteren. Wij realiseren ons dat onze eisen ten aanzien van aanlevering steeds scherper worden. Wij hebben in 2019 regelmatig met uw organisatie en Servicepunt 71 overlegd over de kwaliteitseisen ten aanzien van de aan te leveren documenten. Wij constateren dat de jaarstukken bij de start van onze controle in materiele zin gereed waren en dat het proces met betrekking tot de jaarrekeningcontrole adequaat wordt begeleid, maar dat verbetering mogelijk is in de inhoudelijke toets. Wij zijn van oordeel dat uw gemeente verbeteringen kan doorvoeren ten aanzien van proactief oplossen van vraagpunten, het diepgaand en inhoudelijk reviewen van de aan te leveren controledocumentatie, het uitgebreider en diepgaand analyseren van de cijfers ten opzichte van begroting en vorig jaar en dit vastleggen in het controledossier. Om het proces van het verzamelen van informatie van derden, zoals ten aanzien van WMO en Jeugd waar de gemeente afhankelijk is van onder andere zorginstellingen, te versnellen adviseren wij u de mogelijkheid te onderzoeken om het verantwoordingsmoment van de zorginstellingen te vervroegen (van 1 april naar bijvoorbeeld 1 maart). Ook het proactief willen verbeteren van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV (bijvoorbeeld waarderingsgrondslagen) verdient aanbeveling.

Onze bevindingen over het aanleverproces worden bevestigd door de controleverschillen (zie hiervoor het overzicht controleverschillen in de bijlage) en discussies die tijdens de controle plaatsvonden en tot nadere verbeteracties hebben geleid. Wij benoemen de correcties inzake de grondexploitaties en de aanlevering van controle-informatie inzake de EU aanbestedingen. Wij adviseren u een interne review te laten plaatsvinden op de inhoudelijke juistheid van de jaarrekeningposten.

Aansluiting jaarrekening 2018 op de financiële administratie

Wij hebben geconstateerd dat de interne controle op de aansluiting van de posten in de jaarrekening op de financiële administratie voor verbetering vatbaar is. De gemeente maakt deze aansluiting zelf niet zichtbaar. Dit is geen onderdeel van de aanlevering van balansposten alsook niet opgenomen in de aanlevering van de baten en lasten, noch in totalen en noch in details van posten. Dit heeft geleid tot aanvullende vragen over aansluitverschillen. Hieruit kwam o.a. naar voren dat het overzicht gerealiseerde baten en lasten per Taakveld niet juist was opgenomen. Wij hebben de controle van dit overzicht kunnen afwickelen met een niet materieel aansluitverschil.

Controle-uitkomsten

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Schattingsposten in de jaarrekening

Gehanteerde parameters

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het maken van schattingen inzake jaarrekeningposten. Als accountant van de raad beoordelen wij deze door het college gemaakte schattingen. Wij kunnen ons vinden in de aannames en veronderstellingen die het college heeft gemaakt ten aanzien van belangrijke schattingen in de jaarrekening, met uitzondering van, voor zover van toepassing, de gerapporteerde ongecorrigeerde controleverschillen. Onderstaand hebben wij een nadere toelichting opgenomen op onze beoordeling van de mate van de gehanteerde schattingsonzekerheid. Waarbij rood aangeeft dat de bij het schattingsproces gehanteerde van toepassing zijnde variabelen binnen ruime grenzen zijn gehanteerd, oranje dat dit gemiddeld is en groen laag of voorzichtig.

Belangrijke schattingen	Mate van schattingsonzekerheid			Kwaliteit toelichting
	Hoog	Gemiddeld	Laag	
Verwachte levensduur en waardering van materiële vaste activa				<p>Toereikend</p> <p>De gemeente waardeert haar grond en gebouwen op basis van de historische kostprijs verminderd met lineaire afschrijvingen op basis van de ingeschatte economische levensduur van de activa hetgeen gebruikelijk is.</p> <p>Er zijn geen indicaties om over te gaan tot afwaardering van materiële vaste activa.</p>
Waardering van deelnemingen en langlopende vorderingen				<p>Toereikend</p> <p>De gemeente waardeert haar deelnemingen tegen kostprijs dan wel lagere marktwaarde.</p> <p>De gemeente heeft vastgesteld dat ultimo boekjaar geen indicatie voor impairment aanwezig is.</p> <p>De gemeente waardeert haar verstrekte leningen tegen nominale waarde waarbij rekening wordt gehouden met mogelijke oninbaarheid.</p>
Waardering van de bouwgrondexploitaties				<p>Toereikend</p> <p>De waardering van de grondexploitaties is gebaseerd op de vervaardigingsprijs of een inschatting van de lagere marktwaarde. Deze waarden zijn berekend op basis van de geactualiseerde grondexploitaties (MPG) per 1 januari 2019.</p>

Controle-uitkomsten

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Belangrijke schattingen	Mate van schattingsonzekerheid			Kwaliteit toelichting
	Hoog	Gemiddeld	Laag	
Waardering van de debiteuren en vorderingen				De debiteuren en vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde waarbij een voorziening is gevormd voor mogelijke oninbaarheid. De gemeente hanteert een statische methode. Wij adviseren de aanlevering en onderbouwing van schattingen op oninbaarheid te verbeteren door verder te kijken dan het ontstaan van de vordering en actief de afloop en inbaarheid ervan te beoordelen en dit beter te documenteren.
Juistheid en volledigheid van de voorzieningen en overlopende passiva.				Voorzieningen zijn bepaald op basis van de toekomstige verplichtingen en zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Wij adviseren de interne controle op de onderbouwing van de volledigheid van de overlopende passiva te verbeteren, ook daar waar afhankelijkheid van derden bestaat aan de hand van controle met eigen registraties.

Controle-uitkomsten

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Waardering van de grondexploitaties

Inleiding

De waardering van de bouwgronden in exploitatie is een belangrijk risico in onze controleaanpak vanwege de mate van schattingsonzekerheid. Hierbij is dit risico ten aanzien van de bouwgronden in exploitatie met name gericht op de waardering omdat deze in grote mate beïnvloed wordt door schattingen van de nog te maken kosten, de nog te realiseren opbrengsten en de gehanteerde aannames en veronderstellingen. Wij kunnen ons verenigen in de standpunten van de gemeente Oegstgeest met betrekking tot de waardering grondexploitaties zoals verwerkt in de jaarrekening 2018.

Toepassing BBV

Vanuit het BBV geldt een aantal uitgangspunten voor de waardering van de bouwgronden in exploitatie. Voor de inzichtelijkheid hebben wij deze hieronder opgenomen:

- ▶ Een grondexploitatie dient in beginsel geen langere looptijd dan tien jaar te hebben.
- ▶ Voor de kostentoerekening van de BIE dient zoveel mogelijk aangesloten te worden bij de kostenverhaalsmogelijkheden zoals benoemd in de Wro/Bro.
- ▶ De toegerekende rente dient gelijk te zijn aan de betaalde rente over het vreemd vermogen.
- ▶ De netto contante waarde van de projecten dient bepaald te worden op basis van een disconteringsvoet die maximaal het meerjarige streefpercentage is van de ECB voor inflatie binnen de Eurozone.
- ▶ Voor winstneming dient met ingang van 2017 de percentage of completion (poc) methode te worden toegepast.

De gemeente Oegstgeest heeft rekening gehouden met deze bepalingen bij het actualiseren van de grondexploitaties en de verwerking daarvan in de jaarrekening 2018.

Algemene controlewerkzaamheden

De MPG (meerjaren programma grondexploitaties) van de gemeente Oegstgeest wordt jaarlijks geactualiseerd. Bij de beoordeling van de resultaten moet in acht worden genomen dat de resultaten gebaseerd zijn op aannames op basis van de huidige inzichten.

Dit betekent dat de werkelijkheid in komende jaren zich anders kan ontwikkelen door bijvoorbeeld ontwikkelingen in de markt (vraag en aanbod), ontwikkelingen in parameters (rente en indexatie) en ontwikkelingen ten aanzien van de kosten en opbrengsten. Bij de beoordeling van de waardering van de bouwgronden in exploitatie vormen de herziene exploitatieopzetten een essentieel object van onderzoek. Daarbij hebben wij de systematiek, nog te verwachten opbrengsten en kosten alsmede en de parameters van de gronden in exploitatie onderzocht.

Waardering grondexploitaties

De post voorraden van de gemeente Oegstgeest is als volgt te specificeren:

Bedragen * € 1.000	31 december 2018	31 december 2017
Onderhanden werk	6.446	8.178
Voorziening nadelige complexen	(143)	(3.299)
Totaal	6.303	4.879

Controle-uitkomsten

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Waardering van de grondexploitaties

Waardering grondexploitaties: bespreking risicovolle projecten

In exploitatie genomen gronden

Ultimo 2018 heeft de gemeente nog twee exploitaties onderhanden, dit betreffen Nieuw-Rhijngeest GEMGREX en Nieuw-Rhijngeest RESTGREX. Wij zullen hierna beide exploitaties bespreken en de belangrijkste observaties met u delen.

Nieuw-Rhijngeest GEMGREX

Deze GREX wordt in samenwerking met VOF Oegstgeest aan de Rijn uitgevoerd. De VOF is een samenwerkingsverband tussen BPD projectontwikkeling en de Gemeente Oegstgeest (beide 50%).

De gemeente koopt en verkoopt vervolgens gronden aan de VOF die deze vervolgens weer aan derden verkoopt. Dit verloopt budgetneutraal voor de gemeente. Inmiddels heeft de gemeente nagenoeg alle gronden verkocht en resteert een verwachte opbrengst van € 0,5 miljoen. Aan resterende kosten resteert nog € 0,8 miljoen, voor het verschil is een voorziening gevormd.

Het project zit in de eindfase voor de gemeente, maar bij de VOF moet nog een groot deel van de opbrengst gerealiseerd worden.

De VOF is een samenwerking tussen de gemeente en BPD waarbij beide ook de risico's lopen. Door de BBV regelgeving geeft de jaarrekening van de gemeente geen inzicht in de stand en risico's bij de VOF. De waarde van het onderhanden werk bij de VOF bedraagt ultimo 2018 € 22,2 miljoen en het verwacht resultaat is ultimo 2018 ten minste nihil. De jaarstukken van de VOF worden mede door de gemeente vastgesteld, en gecontroleerd door de accountant (BDO). Indien hier tegenvallers ontstaan, zal de gemeente alsnog een voorziening moeten treffen voor deze gronden.

Nieuw-Rhijngeest RESTGREX

De grootste resterende grondexploitatie voor de gemeente is Nieuw-Rhijngeest RESTGREX. Dit betreffen diverse deelgebieden binnen het gebied Nieuw-Rhijngeest, maar in deze grex zijn ook diverse af te wikkelen zaken opgenomen met onder andere de universiteit Leiden als gevolg van een overeenkomst uit 2007.

De totale geraamde resterende kosten bedragen € 10,8 miljoen en de resterende geraamde opbrengsten bedragen € 17,4 miljoen. In deze geraamde kosten en opbrengsten zijn ook verrekeningen met derden partijen opgenomen.

Als gevolg van de hoge resterende posten 'bijdragen', hebben wij nader onderzoek verricht naar deze posten. Hierbij is gebleken dat dit voornamelijk bestaat uit een geraamde verplichting en opbrengst in relatie twee partijen (waaronder een andere gemeente). Beide verplichtingen zijn opgenomen op basis van de overeenkomst uit 2007. De gemeente heeft aanvullend onderzoek verricht naar beide posten, waaruit blijkt dat de omstandigheden van 2007 voor één van deze posten zodanig gewijzigd zijn dat deze niet langer verplicht is. Als gevolg hiervan is een geraamde kostenpost ad € 3,4 miljoen komen te vervallen. Als gevolg hiervan is de getroffen verliesvoorziening vrijgevallen en als resultaat verantwoord.

Controle-uitkomsten

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Waardering van de grondexploitaties

Waardering grondexploitaties: bespreking risicovolle projecten

In exploitatie genomen gronden (vervolg)

Deze vrijval heeft een positief resultaat op de voorziening ad € 2,4 miljoen, de voorziening was niet langer benodigd en is vrijgevallen bij de jaarrekening 2018 en zal in het MPG van 2020 gecorrigeerd worden.

Wel bestaat nog een (klein) risico dat de gemeente alsnog wordt aangesproken voor de bijdrage. De gemeente heeft als standpunt dat zij dan in onder-handeling zal gaan met de desbetreffende partij, en dat de uitkomst hiervan onzeker is. Uw college zal de raad om die reden verzoeken om de vrijval van de voorziening in het voorstel van resultaatbestemming toe te voegen aan de risico reserve van het grondbedrijf, zodat deze (mogelijk) tegenvaller in de toekomst kan worden opgevangen.

Parameters

Wij hebben bij de controle de aannames en veronderstellingen onderzocht die ten grondslag liggen aan de MPG van de gemeente Oegstgeest. In de MPG 2019 zijn de volgende parameters gehanteerd:

- ▶ Opbrengstenindexatie: 0%
- ▶ Kostenindexatie: 3 %
- ▶ Rente (conform betaalde rente over het vreemd vermogen zijnde 1,65%).
- ▶ Disconteringsvoet (conform maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor inflatie binnen de Eurozone (2%%)).

In totaliteit achten wij de gehanteerde aannames, veronderstellingen en parameters aanvaardbaar.

Controle-uitkomsten

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Decentralisaties

Inleiding Jeugd en WMO

De gemeente Oegstgeest werkt voor de taken van de Jeugd samen met de Tijdelijke Werkorganisatie Holland-Rijnland (TWO), een samenwerkingsverband van dertien gemeenten. In het kader van de WMO werkt de gemeente samen in de Leidse regio en zijn gezamenlijk contracten gesloten met zorginstellingen en zijn afspraken gemaakt over het afleggen van verantwoording door de zorginstellingen.

In voorgaande jaren zijn naar aanleiding van de bevindingen uit de controle acties uitgezet en afgestemd met zorgaanbieders voor verbetering van het verantwoordingsproces. Dit proces is dit jaar beter verlopen en evenwel blijft er grote afhankelijkheid van de TWO en de SVB en constateren wij dat de TWO afhankelijk is van tijdige aanlevering van gecontroleerde verantwoordingsinformatie door zorginstellingen die in de praktijk wordt ontvangen tot aan het moment van het verstrekken van de controleverklaring door de accountant van de TWO. De onzekerheden die resteren uit dit verantwoordingsproces blijven materieel en kennen diverse oorzaken, wel zien wij de afgelopen jaar een afnemend niveau van onzekerheden. Aanvullende werkzaamheden blijven noodzakelijk, waaronder controles op het woonplaats beginsel, controle op aanwezigheid van een geldige indicatie van een specialist en het realiseren van een meer gestructureerde klachtenregistratie.

In het kader van het sociaal domein onderkennen wij de volgende geldstromen:

- ▶ Persoonsgebonden budgetten (PGB's) inzake de WMO ad € 0,29 miljoen en Jeugdwet ad € 0,32 miljoen.
- ▶ De WMO zorg in natura ad € 2,6 miljoen.
- ▶ De Jeugdzorg in natura ad € 3,9 miljoen.

Hierna gaan wij kort in op onze bevindingen per geldstroom.

Persoonsgebonden budgetten Jeugd en Wmo

De gemeente Oegstgeest kent de pgb's toe voor jeugdzorg en WMO. Vanuit de DVO met de TWO vindt verevening plaats van de door de deelnemende gemeenten in de TWO toegekende pgb's.

De sociale verzekeringsbank (SVB) treedt op als service-organisatie voor uw gemeente voor de behandeling en verwerking van deze pgb's. De controleverklaring van de SVB is op 13 maart 2019 verstrekt. Evenals voorgaand jaar heeft de accountant van de SVB geen goedkeurend oordeel verstrekt. De controleverklaring van de SVB geeft onvoldoende zekerheid over de getrouwe en rechtmatige aanwending van de pgb-lasten van uw gemeente.

Wij hebben op basis van de SVB verantwoording Persoonsgebonden budgetten (PGB's) inzake de WMO het totale bedrag ad € 0,29 miljoen en voor de Jeugdwet het totale bedrag ad € 0,32 miljoen als onzeker (gezamenlijk € 0,61 miljoen) opgenomen in het overzicht van controleverschillen. Een beperkt deel hiervan is door de SVB gerapporteerd als fout en hebben wij niet afzonderlijk opgenomen aangezien dit lager is dan onze grens voor het opnemen van controleverschillen. Wij merken op dat de gemeente voor 2018 aanvullende acties heeft uitgezet ter beoordeling van de prestatielevering PGB's. De gemeente heeft hiertoe een extern bureau ingeschakeld. Wij hebben vanuit ons controleperspectief niet voldoende zekerheid vanuit deze werkzaamheden kunnen verkrijgen als gevolg van de vastlegging van de gesprekken en de vragen voorkomen uit het doornemen van de rapportages.

Voor 2019 en verder zal de gemeente in samenwerking met de regiogemeenten onderzoeken of verdere stappen gemaakt kunnen worden om de prestatielevering alsnog zelf vast te stellen. Wij adviseren daarbij de handreiking vanuit de NBA als leidraad te hanteren en intern verder vorm te gaan geven. Dit is noodzakelijk als response op het uitblijven van toereikende controle informatie vanuit de SVB.

Controle-uitkomsten

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Decentralisaties

Wet Maatschappelijke Ondersteuning

De gemeente heeft aan de zorgaanbieders een productieoverzicht 2018 gevraagd alsmede, indien de productie een bepaald bedrag overschrijdt, een controleverklaring van een onafhankelijk accountant inzake de rechtmatigheid van de in totaal in rekening gebrachte lasten door de desbetreffende zorgaanbieder.

Daarnaast heeft de gemeente procedures die moeten waarborgen dat de WMO lasten juist en volledig alsmede rechtmatig zijn. Deze procedures bestaan uit tevredenheidsonderzoeken, klachtenregistraties, periodieke gesprekken met zorgaanbieders en bestandsvergelijkingen tussen door de gemeente verstrekte beschikkingen en door de zorgaanbieder in rekening gebrachte zorg.

In het kader van de controle hebben wij vastgesteld of voor alle geleverde zorg en de hiervoor gemaakte kosten, een verantwoording ontvangen is, of deze voorzien is van een controleverklaring, wat de strekking van het oordeel is, of het landelijk controleprotocol 2018 is gevolgd, of de accountant gekwalificeerd is en wat het aandeel is van de omzet van Oegstgeest in de totale verantwoording van de zorgaanbieders.

Uit de controle van de WMO lasten 2018 zijn geen fouten gebleken boven onze rapporteringstolerantie. Tevens zijn door ons geen bevindingen geconstateerd ten aanzien van de volledigheid van de verantwoorde WMO lasten.

Er is een onzekerheid in verband met de prestatielevering gebleken van een bedrag ad € 0,2 miljoen, waarvoor de prestatie wel is geleverd maar waarvoor onzekerheid bestaat of wel of niet intensieve begeleiding is geleverd (onzekerheid ten aanzien van de prijs). Er is dus mogelijk minder zorg door de zorgaanbieders geleverd dan is gedeclareerd voor intensieve begeleiding.

Aanvullende interne beheersingsmaatregelen die de getrouwheid en de rechtmatigheid van de Wmo-lasten moeten borgen zijn bij de gemeente Oegstgeest niet op het niveau zodat wij daar als accountant gebruik van kunnen maken. Wel constateren wij de afgelopen jaren een afnemend niveau aan onzekerheden. Verdere stappen daarin kunnen nog worden gemaakt. Wij adviseren daarbij de handreiking vanuit de NBA als leidraad te hanteren en intern verder vorm te gaan geven.

Controle-uitkomsten

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Decentralisaties	
Jeugdzorg	Volledigheid eigen bijdragen WMO
<p>In het kader van de samenwerking met TWO is sprake van een sociaal verdeelmodel, waarbij alle budgetten van de individuele gemeenten worden ingebracht en de werkelijke lasten pro rato worden verdeeld over alle deelnemende gemeenten. In het kader van de controle controleren wij de juistheid en volledigheid alsmede de rechtmatigheid van de bestedingen in het kader van de Jeugdwet. De TWO heeft voor 2018 aan alle zorgaanbieders een productieoverzicht gevraagd alsmede, indien de productie een bepaald bedrag overstijgt, een controleverklaring van een onafhankelijk accountant inzake de rechtmatigheid van de in totaal in rekening gebrachte lasten door de betreffende zorgaanbieder. De TWO heeft daarnaast zelf werkzaamheden verricht ten aanzien van de juiste toepassing van het woonplaats-beginsel. Voor de kleine aanbieders is voorts gekozen voor het systeem van finale afrekening tussen de aanbieder en TWO. Voor 2018 is door de accountant van TWO Holland Rijnland voor het eerst een goedkeurend oordeel verstrekt.</p>	<p>Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding, zorg in natura of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de WMO een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de WMO geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.</p> <p>De gemeente Oegstgeest heeft deze onzekerheid in de jaarrekening 2018 toegelicht. Op grond van de huidige regelgeving wordt deze onzekerheid niet door de accountant gewogen in het accountantsoordeel over de jaarrekening.</p>
<p>Desondanks blijkt uit de controle van de Jeugd lasten 2018 een onzekerheid in het kader van de prestatielevering naar voren gekomen van € 0,1 miljoen aan lasten jeugd 2018 voor de getrouwheid, die wij tevens aanmerken als onrechtmatig. Aanvullende interne beheersingsmaatregelen die de getrouwheid moeten borgen zijn niet op het niveau zodat wij daar als accountant gebruik van kunnen maken.</p>	
<p>De door ons geconstateerde onzekerheden inzake de PGB's, WMO zorg in natura en Jeugdzorg in natura zijn door ons meegenomen in de oordeelsvorming voor de jaarrekening 2018 van de gemeente Oegstgeest. Wij hebben deze onzekerheden opgenomen in het overzicht controleverschillen in de bijlagen.</p>	

Controle-uitkomsten

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Inkopen en Aanbesteden

Bevindingen inkopen en naleving Europese aanbestedingsregels

Inkopen en prestatielevering

Gemeente Oegstgeest heeft de inkoopfunctie ondergebracht bij Servicepunt71. Vanuit het Servicepunt71 is via een assurance-rapport bevestigd dat de prestatielevering is aangetoond voor inkopen. Daarbij is onderkend dat nog een risico resteert inzake de inkopen waarvoor het nul- en één paar ogen principe is toegepast. Hiervoor zijn aanvullende gegevensgerichte controles uitgevoerd op de aanwezigheid van de prestatielevering. Dit heeft geen bevindingen opgeleverd.

Aanbestedingen

De gemeente blijft verantwoordelijk voor het naleven van aanbestedingsregels, ondanks dat het inkoopproces is ondergebracht bij Servicepunt71. De inkopen van de gemeente dienen te voldoen aan nationale- en Europese aanbestedingsregels. De raad heeft de interne aanbestedingsregels niet opgenomen in het normenkader, waardoor wij enkel toetsen op naleving van nationale en Europese regelgeving.

Vanwege het ontbreken van voldoende beheersingsmaatregelen in het proces (zie ook onze managementletter), heeft de organisatie een inkoopanalyse uitgevoerd waarbij achteraf is vastgesteld of de aanbestedingsregels zijn nageleefd. Wij hebben deze inkoopanalyse gecontroleerd.

Uit de controle op de rechtmatigheid van de inkopen is een aantal fouten naar voren gekomen. Wij stellen vast dat er voor een bedrag van € 0,94 miljoen aan onrechtmatige inkopen hebben plaatsgevonden. Wij hebben dit bedrag opgenomen in ons overzicht van controleverschillen en constateren dat er sprake is van een significante leemte in de administratieve organisatie waardoor deze fout zich heeft kunnen voordoen.

De gemeente Oegstgeest maakt in belangrijke mate gebruik van inhuur van externen, welke inhuurcontracten o.a. enkelvoudig onderhands worden afgesloten. Vervolgens worden deze contracten onderhands verlengd en stopgezet tegen de EU aanbestedingsgrens aan. Als ze onrechtmatig buiten de contractduur en niet meervoudig onderhands verlengd worden hebben wij ze als onrechtmatig aangemerkt. Als er inhuur bij één leverancier plaatsvindt hebben wij gecontroleerd of meervoudige onderhandse aanbestedingen zijn gedaan waarbij ook offerten bij meer partijen zijn uitgevraagd. Als de gemeente dat kon aantonen is de inhuur als afzonderlijke opdracht gekwalificeerd en op deze wijze gewogen in de foutevaluatie. De gerapporteerde onrechtmatigheden zien voor € 0,07 miljoen toe op inhuur. Wij adviseren de gemeente de inhuur van personeel door middel van een raamcontract of een dynamisch aankoopstelsel Europees aan te gaan besteden om onrechtmatige inhuur aanbestedingen te voorkomen.

Daarnaast zijn een tweetal fouten het gevolg van foutieve aanbestedingen uit voorgaande jaren die in 2018 zijn voortgezet en de drempel voor EU aanbesteden overschrijden; deze fouten bedragen € 0,16 miljoen. Ook is in 2018 sprake van een onrechtmatigheid ad € 0,71 miljoen op een oud contract dat in 2018 de aanbestedingsdrempel overschrijdt. Wij adviseren de gemeente om de beoordeling van de juiste keuze voor de te volgen aanbestedingsprocedure aan de voorkant bij het nemen van het inkoopbesluit te verbeteren en de ramingen en overwegingen die daaraan ten grondslag liggen beter te documenteren en waar nodig te voorzien van een juridisch advies. Ook adviseren wij de controle van aanbesteden regiobreed bij Servicepunt 71 te beleggen en jaarlijks mee te laten nemen in het assurancerapport.

Controle-uitkomsten

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Vorzieningen

Voorziening wethouders pensioenen

Politieke ambtsdragers in functie bouwen pensioenaanspraken op. Voor deze ambtsdragers vindt geen premieafdracht plaats aan het pensioenfonds. De gemeente heeft, overeenkomstig de uitgangspunten van het BBV, een voorziening gevormd voor de (niet ingegane) wethouderspensioenen. De omvang van deze voorziening bedraagt ultimo 2018 € 1,3 miljoen en is opgenomen op basis van een actuariële berekening van Raet. Hierbij is een rekenrente van 1,577% gehanteerd. Dit is conform de rekenrente van het ministerie van BZK. Wij kunnen ons verenigen met de hoogte van de gevormde voorziening.

Voorziening groot onderhoud

De gemeente heeft voorzieningen voor egalisatie van kosten voor onderhoud aan gemeentelijke accommodaties en het beheer van de openbare ruimte. De dotaties aan de voorziening hebben plaatsgevonden op basis van de begroting en gebaseerd op onderhoudsplannen. De werkelijke lasten wijken op onderdelen af van de begroting/onderhoudsplannen. Deze afwijkingen en de voorziening zijn toegelicht in de jaarrekening. Wij constateren dat de gemeente het verloop van de voorziening blijvend monitort en indien nodig de onderhoudsplannen periodiek bijstelt. De zichtbaarheid en vastleggingen van deze monitoring kunnen verder verbeterd worden door bijvoorbeeld een jaarlijkse vastlegging hiervan met toelichtingen. Wij benadrukken het belang hiervan, met name omdat sprake is van een schattingspost.

Controle-uitkomsten

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Invoeringbelastingplicht

Bevinding invoering vennootschapsbelastingplicht

In de jaarrekening 2018 is een last opgenomen ad € 12.000 aan verschuldigde Vpb inzake de boekjaren 2016 tot en met 2018, waarvoor de aanslagen zijn ontvangen in 2018. De aangiftes hebben betrekking op de activiteit reclame, waarvoor de belastingdienst van mening is dat de gemeente kwalificeert als ondernemer. De gemeente tekent hiertegen bezwaar aan. Voor de grondexploitatie heeft de gemeente berekend dat deze over de loop van de jaren verliesgevend zijn en hierdoor ontstaat geen last voor de vennootschapsbelasting.

De onzekerheid is op onderdelen met inschattingen gekwantificeerd maar ook ontleend aan algemene standpunten van de belastingdienst en vanuit overleg tussen de belastingdienst en de gemeente Oegstgeest.

Wij concluderen dat een materiële Vpb-last op basis hiervan niet aan de orde lijkt te zijn. Echter wij vinden het wel noodzakelijk dat de gemeente zelfstandig haar eigen fiscale analyse blijft maken. Ook wijzen wij de gemeente op de verplichting tot het doen van jaarlijkse aangifte en afstemming hierover met de belastingdienst.

Controle-uitkomsten

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Wet Normering Topinkomens (WNT)	SiSa
Over 2018 voldaan aan de WNT; toelichting op de WNT in de jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen	Geen bevindingen geconstateerd ten aanzien van de SiSa-bijlage
<p>In het kader van de jaarrekening 2018 heeft u een analyse uitgevoerd van de topfunctionarissen binnen uw organisatie. Tevens heeft u vastgesteld of er functionarissen zijn die een hogere bezoldiging dan de gestelde maxima kennen. Deze informatie heeft u opgenomen in de toelichting op de jaarrekening. Wij hebben de juistheid en volledigheid van deze toelichting gecontroleerd en hebben vastgesteld dat de toelichting voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Ten opzichte van de concept jaarrekening hebben (kleine) noodzakelijke aanpassingen plaatsgevonden, omdat voor de controle van de WNT een lage tolerantie dient te worden gehanteerd.</p> <p>In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht op gegevens in de WNT-verantwoording, of het ontbreken daarvan, op grond van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT plichtige instellingen alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.</p> <p>Behoudens de inherente beperking inzake de naleving van de anticumulatiebepaling hebben wij geen bevindingen ten aanzien van de WNT.</p>	<p>Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2018.</p> <p>Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.</p> <p>De SiSa-bijlage diende door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.</p> <p>In de bijlagen bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen.</p>

Kwaliteit beheersorganisatie

Kwaliteit beheersorganisatie

Overwegingen met betrekking tot fraude en het risico op management override

Fraude en de naleving van wet- en regelgeving

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust zowel bij de gemeenteraad als bij het college. Het is van belang dat het college, onder toezicht van de gemeenteraad, sterk de nadruk legt op het voorkomen van fraude, waardoor de gelegenheden tot het plegen van fraude kunnen afnemen, alsmede op het ontmoedigen daarvan, waardoor personen ervan kunnen worden weerhouden om fraude te plegen omwille van de waarschijnlijkheid dat die wordt ontdekt en bestraft.

Frauderisico's waarmee wij rekening houden in onze controle	Op frauderisico's gerichte beheersingsmaatregelen	Systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en bijbehorende bevindingen
Onjuiste waardering GREX als gevolg van subjectiviteit van het schattingsproces (management override risico inzake beïnvloeding parameters c.q. winstneming op lopende projecten en presentatie verplichtingen)	Interne review van de uitgangspunten en aannames van schattingsposten in de jaarrekening door de diverse controlelagen binnen de gemeente.	Detailcontrole van de aannames en uitgangspunten ten aanzien van de schattingen in de post voorraden.
Doorbreking van de beheers-maatregelen door het management vanuit budgetdruk die toeziet op beïnvloeding van resultaat en balansposten.	Interne review op naleving budgettaire kaders en beheersing door de diverse controlelagen binnen de gemeente.	Detailcontrole van de aannames en uitgangspunten ten aanzien van resultaat- en balansposten in de jaarrekening en daarnaast het beoordelen van (memoriaal-) boekingen.

Naleving wet- en regelgeving en overige

Wij informeren de gemeenteraad over illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Gedurende de controle zijn geen significante punten gesignaleerd ten aanzien van feitelijke of vermoedelijke niet-nakoming van wet- en regelgeving of statuten, voor zover deze van belang worden geacht voor de mate waarin de gemeenteraad in staat is haar taken te vervullen.

Kwaliteit beheersorganisatie

Overwegingen met betrekking tot corruptie en omkopingsrisico's

Corruptie-en omkopingsrisico's

Gemeenten maken onderdeel uit van de overheidssector waarin corruptie vaker dan bij andere sectoren voorkomt. Dit komt onder andere omdat veel transacties met een relatief grote omvang zijn, de transparantie over marktprijzen niet in alle gevallen voldoende is om te beoordelen en frequent zaken gedaan wordt met andere corruptiegevoelige sectoren (vastgoed, constructie, infrastructuur et cetera). Hierdoor hebben wij dit als aandachtspunt in onze controle meegenomen. Corruptie is een wereldwijd probleem waar het ook uw verantwoordelijkheid is om corruptie binnen uw gemeente te voorkomen. Onze beroepsregels zijn in de praktijkhandreiking Corruptie, een relevant onderwerp in het kader van (controle) werkzaamheden van de accountant verder aangescherpt, hetgeen tot aanvullende werkzaamheden heeft geleid.

Wij constateren dat de gemeente samen met de Leidse regio gemeente aandacht heeft voor de ontwikkeling van beleid met betrekking tot integriteit. Zo heeft de gemeente een integriteitsbeleid, een coördinator integriteit en een vertrouwenspersoon integriteit. Daarnaast hanteert de gemeente de landelijke klokkenluidersregeling (regeling procedure en bescherming bij melding vermoedens van een misstand) middels het huis van de klokkenluiders. Daarnaast is sprake van vastgesteld beleid met betrekking tot inkoop- en aanbestedingen; dit loopt via Servicepunt 71.

Wij hebben de risico's en eventuele concrete voorvallen van corruptie met de directie en het college van burgemeester en wethouders aan de orde gehad bij besprekingen. Inzake corruptie en omkoping heeft de directie en het college ons bevestigd geen bevindingen aan ons te moeten melden. Naar aanleiding van bovengenoemde werkzaamheden hebben wij zelfstandig geen bevindingen geconstateerd

Kwaliteit beheersorganisatie

Bevindingen interne beheersing

Algemeen

Bij de planning en uitvoering van de controle van de jaarrekening 2018 van uw gemeente hebben wij de interne beheersmaatregelen, die onderdeel uitmaken van de administratieve organisatie van uw gemeente, in onze overwegingen betrokken. Wij hebben de opzet, het bestaan en waar mogelijk de werking van de interne beheersmaatregelen onderzocht, voor zover wij dit in het kader van de jaarrekening noodzakelijk achten en niet met het doel een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing te geven. Wij hebben geen onderzoek naar de effectiviteit van de interne beheersing verricht, anders dan dat relevant is voor onze jaarrekeningcontrole.

Bevindingen interne beheersing

In onze managementletter 2018, uitgebracht aan het college van burgemeester en wethouders op 1 april 2019, hebben wij onze bevindingen en aanbevelingen van onze tussentijdse controle 2018 opgenomen.

Automatisering

In onze managementletter 2018 hebben wij u geïnformeerd over onze aandachtspunten ten aanzien van beheersprocessen bij Servicepunt 71. Door middel van een assurance-rapport heeft de gemeente zekerheid verkregen over deze beheersprocessen. Daaruit volgen een aantal aandachtspunten, welke in kader van de jaarrekeningcontrole zijn opgevolgd.

Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen. De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Rechtmatigheidsbeheer

Rechtmatigheidsbeheer

Onze bevindingen in het kader van de rechtmatigheid

Programma's

Wij zijn nagegaan of de financiële beheershandelingen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de Raad geautoriseerde begroting. Wij constateren de volgende overschrijdingen op lastenniveau ten opzichte van de gewijzigde begroting.

Lastenoverschrijding programma (X € 1.000)	Begrotingsafwijking	Onrechtmatig, telt niet mee in het oordeel	Onrechtmatig, telt mee in het oordeel
Pr. 5 Bestuur Totaal: € 35	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaand beleid	V	
Pr. & Alg. dekkingsmiddelen € 6	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaand beleid	V	

In de paragraaf 4.5 in de jaarrekening is door het college een financiële analyse van de baten en lasten en de reserves opgenomen. Hierin onderkent het college de begrotingsoverschrijdingen. De overschrijdingen zijn beperkt en zijn toereikend toegelicht. Zij passen binnen het bestaande beleid. Het college stelt uw gemeenteraad voor genoemde overschrijdingen te autoriseren in het kader van de vaststelling van de jaarrekening 2018. Vooruitlopend hierop zijn wij hiervan reeds uitgegaan bij het vormen van ons oordeel over de (begrotings)rechtmatigheid.

Mutaties reserves

Wij zijn nagegaan of de mutaties in de reserves overeenkomen met besluitvorming daarover door de gemeenteraad. Wij constateren de volgende overschrijdingen op toevoegingen ten opzichte van de gewijzigde begroting op grond van de rapporteringstolerantie dienen te rapporteren.

Lastenoverschrijding reserves (X € 1.000)	Begrotingsafwijking	Onrechtmatig, telt niet mee in het oordeel	Onrechtmatig, telt mee in het oordeel
Egalisatiereserve WABO Totaal: € 973	Meeropbrengst Wabo wordt op de reserve	V	
Egalisatiereserve groenvoorziening Totaal: € 200	Opbrengst verkoop snippergroen is conform raadsbesluit toegevoegd aan de reserve	V	

Rechtmatigheidsbeheer

Kredieten

Wij zijn nagegaan of de investeringen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de gemeenteraad geautoriseerde kredieten. Wij hebben hierbij een afwijking vastgesteld van € 72.000 voor het project 7300316 A44 Rijnzichtweg. Het krediet voor dit project was opgenomen in bredere kredieten voor rationeel wegbeheer 2017 en 2018 (7300209 en 7300212). Deze kredieten zijn onderverdeeld naar drie specifieke projecten, waaronder A44 Rijnzichtweg. Op dit project heeft na splitsing een overschrijving van de uitgaven plaatsgevonden, die echter door een overschot op de nadere gesplitste projecten wordt gecompenseerd. De totale uitgaven voor de drie projecten vallen binnen de beschikbaar gestelde oorspronkelijke kredieten voor rationeel wegbeheer. Daarmee is er geen sprake van een kredietoverschrijding.

Bevindingen ten aanzien van het voorwaarden criterium

Voor onze bevindingen ten aanzien van het voorwaarden criterium (waaronder de rechtmatigheid van de inkoop en aanbestedingen) verwijzen wij naar de paragraaf 'aandachtsgebieden en bevindingen in de controle' van het hoofdstuk controle-uitkomsten.

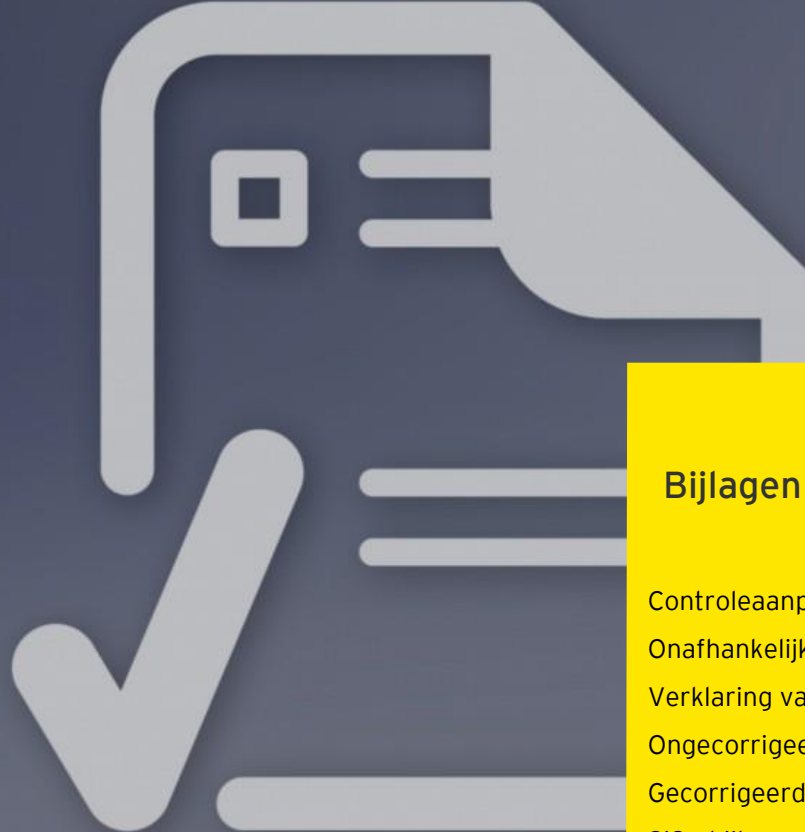
Misbruik en oneigenlijk gebruik

In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Uw gemeente heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik neergelegd in interne controleplannen. De uitkomst van deze toets heeft niet geleid tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.

Niet-financiële beheershandelingen vallen buiten de scope van rechtmatigheidscontrole

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.

Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van het jaarverslag.

Bijlagen

Controleaanpak	31
Onafhankelijkheid	36
Verklaring van verantwoordelijkheden	38
Ongecorrigeerde controleverschillen	40
Gecorrigeerde controleverschillen	41
SiSa-bijlage	42

Controleaanpak

Bijlage 1 – Controleaanpak

Controleaanpak en -uitvoering

Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde experts. Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle.

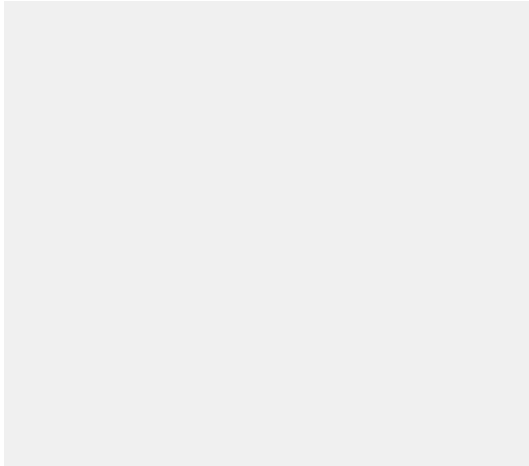
Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management over belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen zijn de volgende punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2018 onderkend:

- ▶ Frauderisico dat toeziet op doorbreking van de beheersmaatregelen op de onjuiste waardering GREX als gevolg van subjectiviteit van het schattingsproces (management override risico inzake beïnvloeding parameters c.q. winstneming op lopende projecten en presentatie verplichtingen).
- ▶ Frauderisico dat toeziet op doorbreking van de beheersmaatregelen door het management vanuit budgetdruk die toeziet op beïnvloeding van resultaat en balansposten (inclusief financiële positie en kwaliteit resultaat).
- ▶ Gezien het feit dat zorg inzake WMO en Jeugd niet rechtstreeks wordt geleverd aan de gemeente zelf, bestaat een verhoogd risico dat gedeclareerde zorg niet is geleverd dan wel dat een andere type zorg is gefactureerd dan feitelijk is geleverd. Dit heeft gevolgen voor de juistheid en volledigheid alsmede de rechtmatigheid van de lasten inzake WMO en Jeugd.
- ▶ Doordat vorig jaar significante onzekerheden zijn vastgesteld inzake de PGB verantwoording die het gevolg waren van de onvoldoende beheersing (problemen in de beheersing) bij de Sociale verzekeringsbank bestaat een verhoogde kans dat dit zich in dit jaar wederom voordoet.
- ▶ Door complexiteit van de EU aanbestedingsregels bestaat een risico op materiële fouten als gevolg van onrechtmatigheid van inkopen en investeringen.
- ▶ Als gevolg van de relatief lage controletoerantie dien van toepassing is op de controle van de naleving en toelichting op de WNT, bestaat een hoge kans op materiële fouten.

Wij hebben terzake deze onderwerpen diepgaande controlewerkzaamheden uitgevoerd. Voor zover wij opmerkingen en bevindingen hebben, zijn deze in dit accountantsverslag opgenomen en nader toegelicht.

Controleaanpak

Bijlage 1 – Verbonden partijen en significante uitdagingen/moeilijkheden tijdens de controle

Verbonden partijen

Ten aanzien van de verbonden partijen van de gemeente Oegstgeest hebben wij vastgesteld dat: de (significante transacties met) verbonden partijen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening en paragraaf verbonden partijen;

- ▶ geen sprake is van indicaties voor ongeautoriseerde significante transacties met verbonden partijen, welke indicaties geven voor fraude;
- ▶ geen sprake is van indicaties dat de van toepassing zijnde wet- en regelgeving niet is nageleefd.

Significante uitdagingen/moeilijkheden tijdens de controle

Er zijn geen significante uitdagingen/moeilijkheden geweest tijdens de controle, behoudens het tijdig verkrijgen van voldoende controle-informatie ten behoeve van het sociaal domein daar de gemeente afhankelijk is van de aanlevering van zorgaanbieders en de TWO Holland-Rijnland. Zonder deze tijdige aanlevering is een groot gedeelte van de lasten van de gemeente onzeker.

Controleaanpak

Bijlage 1 – Rechtmatigheid

Onze aanpak ten aanzien van rechtmatigheid

Wij hebben bij de controle over 2018 de rechtmatigheid getoetst conform de bepalingen van het Bado.

Bij onze controle hebben wij aandacht gegeven aan de volgende onderwerpen:

- ▶ het rechtmatigheidsbeheer;
- ▶ de naleving van het voorwaarden criterium;
- ▶ de begrotingsrechtmatigheid;
- ▶ de kredieten;
- ▶ mutaties in de reserves;
- ▶ het misbruik-en-oneigenlijk-gebruikcriterium;
- ▶ de niet-financiële beheershandelingen.

Begrotingscriterium

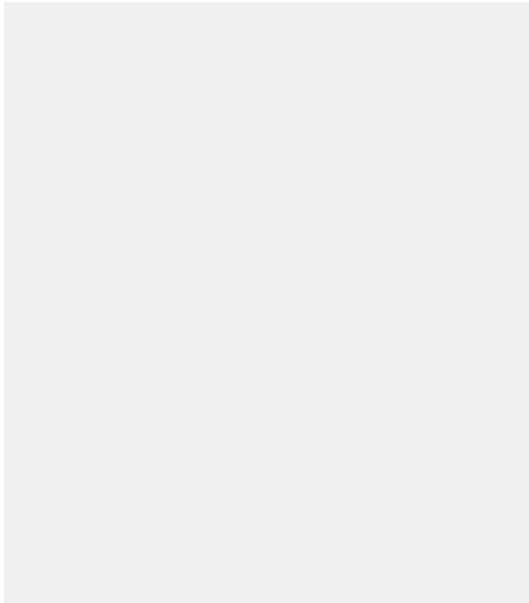
Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd. Wij beoordelen bij onze controle de overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten per programma. Dit betreffen enkel de lasten omdat hierop een beoordeling en rapportering van de accountant wordt gevraagd vanuit de Kadernota Rechtmatigheid.

De raad autoriseert de begroting (en begrotingswijzigingen) en geeft daarmee toestemming voor de uitvoering van het beleid en de daarvoor benodigde middelen. Het is de verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders om begrotingsafwijkingen tijdig te signaleren en te rapporteren aan de raad. Door een goede inrichting van de planning-en-controlcyclus zorgt het college ervoor dat de begroting en budgetten worden bewaakt en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen.

Indien desondanks budgetten worden overschreden en niet meer gedurende het jaar kunnen worden voorgelegd aan de raad, is strikt genomen sprake van een onrechtmatigheid. Deze overschrijdingen hoeven echter niet in alle gevallen te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Voor een juiste oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid, deze wordt gecompenseerd door hogere opbrengsten of kostenoverschrijdingen bij opneemdereregelingen. Deze overschrijdingen dienen te worden weergegeven in de jaarrekening en kunnen door het vaststellen van de jaarrekening alsnog door de raad worden geautoriseerd.

Controleaanpak

Bijlage 1 – Jaarverslag

Inleiding

In het kader van onze controle van de jaarrekening is het onze taak om na te gaan of het jaarverslag voldoet aan de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en of het verenigbaar is met de jaarrekening, en ook om na te gaan of het jaarverslag, in het licht van de tijdens het onderzoek van de jaarrekening verkregen kennis en begrip omtrent de gemeente en haar omgeving, geen materiële onjuistheden bevat.

Vereisten jaarverslag

Uw jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording, de paragrafen en overige informatie. Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten bepaalt nadere voorschriften voor het jaarverslag.

In overeenstemming met de omvang en complexiteit van de gemeente bevat het jaarverslag een evenwichtige en uitvoerige analyse van de financiële situatie op de verslagdatum, ontwikkelingen tijdens het boekjaar en inkomsten, alsmede een beschrijving van de risico's en onzekerheden. Daarnaast dient in het jaarverslag de verwachte gang van zaken te worden opgenomen. Ten aanzien van het gebruik van financiële instrumenten door de gemeente worden de doelstellingen en het beleid van de gemeente inzake risicobeheer vermeld.

Controleaanpak

Bijlage 1 – Goedkeurings- en rapporteringstoleranties

De met u afgesproken goedkeurings- en rapporteringstoleranties

Op grond van het Bado stelt de gemeenteraad de goedkeuringstolerantie vast, die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren. De goedkeuringstolerantie is opgenomen in het normenkader voor de accountantscontrole 2018 dat op 28 maart 2019 is vastgesteld door de gemeenteraad.

Op grond van de jaarrekening 2018 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 0,526 miljoen (1% van de lasten inclusief toevoegingen aan de reserves) en voor onzekerheden € 1,580 miljoen (3% van de lasten inclusief toevoegingen aan de reserves). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden.

Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.

Het rapporteringsbedrag, de maatstaf die geldt voor het rapporteren van fouten en onzekerheden, is door gemeenteraad bepaald € 50.000.

Goedkeurings-tolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	$\leq 1\%$	$> 1 < 3\%$	-	$\geq 3\%$
Onzekerheden in de controle (% lasten)	$\leq 3\%$	$> 3 < 10\%$	$\geq 10\%$	-

Op grond van het Bado hebben wij de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2018. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- ▶ € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is.
- ▶ 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is.
- ▶ € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Onafhankelijkheid

Bijlage 2

Onafhankelijkheid

De onafhankelijkheid van de accountant behoort tot het fundament van zijn beroep. In de maatschappelijke discussie over kwaliteitsverbetering van de controle speelt de onafhankelijkheid van accountants een belangrijke rol. Vanaf 1 januari 2014 is op alle assurance-opdrachten onder Nederlands recht de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van toepassing. Een aantal belangrijke punten uit de ViO, die wij hieronder hebben opgenomen betreffen:

- ▶ langdurige betrokkenheid;
- ▶ samenloop van dienstverlening;
- ▶ geschenken en giften.

Een strikte scheiding tussen controle- en adviesdiensten was al van kracht voor OOB's vanaf 1 januari 2014 en kantoorroulatie is verplicht voor financiële jaren van OOB's vanaf 2016. Daarnaast kent de Europese verordening vanaf controlejaar 2016 striktere onafhankelijkheidseisen, maar ook nadere bevestigingen over onafhankelijkheid ter communicatie aan interne toezichthouders.

Langdurige betrokkenheid

Op 17 juni 2016 is een gewijzigde ViO van kracht geworden vanwege de implementatie van Verordening (EU) nr. 537/2014 van het Europees Parlement en de raad van 16 april 2014 betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang.

Om alle schijn van afhankelijkheid te vermijden, kunnen de externe accountant, executive directors en (senior) managers in het team maximaal zeven achtereenvolgende jaren in het team actief zijn. Daarna zullen zij intern roteren. Onze betrokkenheid in jaren laat het volgende beeld zien:

- ▶ drs. M.E. van Kimmenade RA MGA; als eindverantwoordelijk accountant betrokken sinds de controle van de jaarrekening 2015;
- ▶ B. Minks RA, als associate partner betrokken sinds de controle van de jaarrekening 2017;
- ▶ J.H.M. van den Nouland MSc RA; in zijn hoedanigheid als senior manager betrokken sinds de controle van de jaarrekening 2018;
- ▶ L.L. Roggeveen MSc RA in zijn hoedanigheid als senior manager betrokken sinds de controle van de jaarrekening 2018;
- ▶ S. Makarevic MSc RA, in haar hoedanigheid als manager betrokken sinds de controle van de jaarrekening 2018.

Wij constateren geen bedreigingen vanwege langdurige betrokkenheid.

Onafhankelijkheid

Bijlage 2

Samenloop van dienstverlening

Ten aanzien van organisaties van openbaar belang (OOB's) is de combinatie van wettelijke controles en overige dienstverlening volledig verboden, met uitzondering van met name genoemde overige assurance-diensten. Voor niet-OOB's, zoals de gemeente Oegstgeest, is bepaald dat samenloop is geoorloofd als de non-assurance-dienst niet van materiële invloed is op het assurance-object. Als er wel materiële invloed is geldt in beginsel een verbod, behalve wanneer de non-assurance-dienst niet:

- ▶ subjectief of niet-routinematig is;
- ▶ een verwerkingswijze in het assurance-object ten gevolge heeft waarvan het assurance-team twijfelt of deze verwerkingswijze passend is;
- ▶ leidt tot een bedreiging uit hoofde van belangenbehartiging.

Wij bevestigen u dat onze non-assurance diensten voldoen aan bovengenoemde criteria.

Geschenken en giften

Zoals met u is overeengekomen, informeren wij u hierbij over de door ons ontvangen respectievelijk verstrekte geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid boven € 100. Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid boven € 100 ontvangen of verstrekt van/aan medewerkers van de gemeente Oegstgeest.

Bevestiging

Wij hebben alle aspecten geanalyseerd die onze onafhankelijkheid gedurende het jaar zouden kunnen bedreigen. Daar waar onafhankelijkheidsregels dit vereisen, hebben wij aanvullende waarborgen ingevoerd. Wij kunnen u bevestigen dat wij zowel als organisatie en als controleteam onafhankelijk zijn van gemeente Oegstgeest.

Verklaring van verantwoordelijkheden

Bijlage 3

Verantwoordelijkheid

Conform de aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2018 van de gemeente Oegstgeest gecontroleerd. Het is de verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders om de jaarrekening op te maken in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening, als bedoeld in artikel 213, tweede lid, van de gemeentewet.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het door de gemeente vastgestelde controleprotocol. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Fraude en naleving wet- en regelgeving

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude en het naleven van wet- en regelgeving (hierna onregelmatigheden) berust zowel bij de gemeenteraad als bij het college van burgemeester en wethouders. Het is van belang dat het college van burgemeester en wethouders, onder toezicht van de gemeenteraad, sterk de nadruk legt op het voorkomen van fraude en onregelmatigheden, waardoor de gelegenheden tot het plegen van fraude en onregelmatigheden kunnen afnemen, alsmede op het ontmoedigen daarvan, waardoor personen ervan kunnen worden weerhouden om fraude en onregelmatigheden te plegen omwille van de waarschijnlijkheid dat die wordt ontdekt en bestraft.

Onze controle dient zodanig te worden gepland en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang als gevolg van fouten of fraude bevat. Door de beperkingen die inherent zijn aan een controle, bestaat er een onvermijdbaar risico dat sommige afwijkingen in de financiële overzichten niet zullen worden ontdekt, zelfs wanneer de controle naar behoren is gepland en uitgevoerd overeenkomstig de Standaarden.

Verklaring van verantwoordelijkheden

Bijlage 3

Letter of representation

Onze controlewerkzaamheden omvatten mede de volgens Standaard 240 en 250 vereiste werkzaamheden, zoals brainstorming, het verzamelen van informatie met het oog op het vaststellen van en reageren op het risico van fraude en het uitvoeren van bepaalde werkzaamheden gericht op het risico van het doorbreken van interne beheersmaatregelen door het management, met inbegrip van inzage in journaalboekingen, beoordeling van schattingen en evaluatie van zakelijke redenen voor significante ongebruikelijke transacties.

Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar het hoofdstuk Kwaliteit beheersorganisatie, onderdeel Overwegingen met betrekking tot fraude en het risico op management override van dit verslag.

Wij hebben het college van burgemeester en wethouders gevraagd om een letter of representation (bevestiging bij de jaarrekening). Er zijn geen aanvullende bevestigingen toegevoegd aan onze standaard letter of representation op grond van de specifieke situatie van de gemeente Oegstgeest, anders dan de bevestiging bij de geconstateerde ongecorrigeerde controleverschillen.

Ongecorrigeerde controleverschillen

Bijlage 4

Het hieronder opgenomen overzicht met ongecorrigeerde controleverschillen is verstrekt aan het college en is als bijlage bij de Bevestiging bij de jaarrekening gevoegd. Wij hebben de ongecorrigeerde verschillen met het college afgestemd en laten bevestigen via de Letter of Representation.

Op grond van de jaarrekening 2018 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 0,53 miljoen en voor onzekerheden € 1,59 miljoen.

Ongecorrigeerde verschillen (€ 1.000)				
Omschrijving	Bedrag fout	Bedrag onzekerheid	Rechtmatigheid (R) en/of getrouwheid (G)	Referentie in dit verslag
Onzekerheid in verband met de getrouwheid en rechtmatigheid van de lasten inzake de PGB's	-	0,61	R+G	Pagina 16
Onzekerheid in verband met de getrouwheid en rechtmatigheid van de lasten inzake Wmo intensieve begeleiding	-	0,20	R+G	Pagina 17
Onzekerheid in verband met de getrouwheid en rechtmatigheid van de lasten inzake de Jeugdwet	-	0,10	R+G	Pagina 18
EU aanbestedingen	0,94		R	Pagina 19
Totaal getrouwheid	-	0,91		
Totaal rechtmatigheid	0,94	0,91		

Gecorrigeerde controleverschillen

Bijlage 5

Hieronder is het overzicht met gecorrigeerde controleverschillen opgenomen met een impact op het gerealiseerd resultaat.

Gecorrigeerde verschillen (€ 1.000)			
Omschrijving	Bedrag fout	Rechtmatigheid (R) en/of getrouwheid (G)	Invloed op interne beheersing
Te hoog verantwoorde voorziening negatieve grondexploitaties	2.421	G + R	Geen, is gevolg van voortschrijdend inzicht in 2019
Te hoog verantwoorde lasten Jeugdwet (tevens verwerkt in de reserve sociaal domein)	100	G + R	Geen, gedurende de controle kwam actuele informatie beschikbaar, welke ook verwacht werd
Te laag verantwoorde vorderingen inzake WABO Leges	393	G + R	Geen, op basis van aanvullende interne analyse na 1 ^e versie van de jaarrekening aangepast
Te hoog verantwoorde verplichtingen naar aanleiding van de voortgezette controle	(25)	G+R	Geen, is gevolg van voortschrijdend inzicht in 2019
Totaal effect voor resultaat voor mutatie reserves	2.889		
Te laag verantwoording reserve WABO leges	(628)	G + R	Geen
Effect op resultaat na mutaties	(2.261)		

SiSa-bijlage

Bijlage 6

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2018 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel is reeds door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2019 elektronisch bij het CBS aangeleverd.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2018	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 (OAB)	Geen	–	niet van toepassing
E27B	Brede doeluitkering Verkeer en Vervoer SiSa tussen medeoverheden	Geen	–	niet van toepassing
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2018	Geen	–	niet van toepassing
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2018	Geen	–	niet van toepassing

Strekking controleverklaring jaarstukken 2018

Strekking controleverklaring getrouwheid

Goedkeurend

Strekking controleverklaring rechtmatigheid

Met beperking